

“Pandemi ve Kadın alıştayı” n Raporu

Türk Tabipleri Birliği Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu ile Ankara Tabip Odası Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Komisyonunun birlikte gerçekleştirdiği “Pandemi ve Kadın alıştayı” 17-18 Nisan 2021 tarihinde evrimii olarak düzenlendi.

Tabip odaları temsilcileri, sağlık emek meslek örgütlerinin yanı sıra uzmanlık derneklerinin katılımıyla yapılan iki günlük çalıştayda, pandemide kadın olmak, pandeminin kadın sağlığına etkileri ve kadın sağlık çalışanlarının pandemi ile artan sorunları kapsamlı bir biçimde tartışıldı.

TTB Merkez Konseyi Başkanı şebnem Korur Fincancı'nın açılış konuşmasının ardından Alev zkazan, “Pandemiden Dünya, Yaşam ve Kadınlar Nasıl Etkilendi; Saldırılar, Direnme, Dayanışma” başlıklı sunumunu yaptı. Özkazanç: “Salgın sadece neoliberal kapitalist düzenlerin zaaflarını değil modern sanayi uygarlığımızın eksiklerini de gözler önüne serdi. Pandemi, cinsiyet ilişkileri ve kadınlar açısından eşitizliklerin daha da öne çıktığı bir süreci yarattı. Pandemide cinsiyet eşitliğindeki tarihsel kazanımların da geriye gitme riski bulunmakta” dedi.

Ecehan Balta ise “Pandemide Kadın Emeği Nasıl Etkilendi: Çalışma Yaşamı, Artan İş Yükü, İşsizlik” adlı sunumunda tüm sınırların kalktığı bu dönemde zaman yoksunu olan kadınların zaman yoksulluğunun daha da arttığını, sınıfsal, bölgesel farklılıkların daha da derinleştiğini vurguladı.

Ecehan Balta: “Kadınların Türkiye’de iş gücüne katılımı zaten dardı, pandemi ile daha da daraldı. Geniş tanımlı kadın işsizliği yüzde 37.7, COVID-19 etkisiyle iş kaybı ve geniş tanımlı kadın işsizliği yüzde 43. Kadın iş gücü son bir yılda yüzde 8.2 azalırken, istihdam yüzde 4.3 azaldı. Bu oranda erkeklerde yüzde 2.5, kadınlarda yüzde 8.2 oranında (yani 4 kat) düştü” dedi.

Gkeiek Ayata, “Pandemi ve Kadına Yönelik şiddet” başlıklı sunumunda, pandemi sürecinde kadınların ekonomik, sağlık ve güvenlik sıkıntılarının arttığını,

kadına yönelik sadece fiziksel değil, ekonomik, psikolojik cinsel şiddetin de olduğunu vurguladı. Ayata, kürtaj, üreme hakkı, adalet gibi kadınların erişemediği hakları nedeniyle daha fazla baskı altında olduğunu, ön görümlere göre bu yıl istenmeyen gebelikler sonucu yaklaşık 7 milyon çocuğun doğacağını belirtti.

Ayşegül Ateş Tarla, “Pandemi ve Göçmen/Mülteci Kadınlar, Kırılgan Gruplar” adlı sunumunda: “Göçmen kadınlar pandemide yanlış politikalardan dolayı görünmez oldu. Mevcut salgında göçmenler daha fazla ayrımcılık ve şiddete maruz kaldı. Kadınlar kayıt dışı ve güvencesiz çalışma ortamlarında çalıştıkları için pandemide göçmen kadınların yaklaşık yüzde 80’nin işlerini kaybetti” dedi.

Göçmen sağlığı merkezi çalışanı kadın hekim, “Pandemide Göçmen Sağlığı Merkezi” deneyimini şöyle aktardı: “Filyasyonda göçmen sağlığı çalışanlarına sağlıklı kimlik kartı çok sonradan verildi ve bu süreçte zorlandık. Pandemi süreci mülteciler için daha zor oldu, bazı mülteciler küçük bir evde dört veya beş aile kalıyor. Yaşlı hastalar için çok daha zor oldu. Çalıştığım yerde bir devlet hastanesi var. Sadece farklı bir ilçeden randevu aldığım için hastalarım oraya gidemedi, sanki başka bir ülkeden randevu aldım gibi oldu.”

“Pandemide LGBTIQ+ Bireyler Nasıl Etkilendi” başlıklı konuşmasında Filiz Ak: “LGBTIQ+ların sağlığı açısından baktığımızda sağlığın sosyal belirleyenleri bağlamında LGBTIQ+ler pandemiden daha çok etkilendi ve bu sosyal yaşamda kendini gösterdi. Pandemide LGBTIQ+lar da işsiz kaldı. Sağlığa erişemediler. Pandemide daha fazla depresyon ve anksiyete yaşayan kırılgan gruplarda bu durumlar derinleşti” dedi.

Sunumların ardından kadın sağlık çalışanlarının sorunları çerçevesinde altı çalışma grubu oluşturuldu. Farklı uzmanlık ve uğraş alanlarından yaklaşık 125 kadın katılımcı tarafından büyük ölçüde deneyim ve tanıklıkların aktarımına dayanan tartışmalar, cumartesi öğleden sonra ve pazar öğlen saatlerinde yürütüldü.

İkinci gün;

Şevkat Bahar Özvarış tarafından Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) ve Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (HÜKSAM) iş birliği ile yürütülen "COVID-19 Pandemisi Sürecinde Kadın Sağlık Çalışanlarının Özelleşmiş İhtiyaçlarının Değerlendirilmesi Araştırması" raporu sunuldu.

Altı çalışma grubunun raporlarının sunumu, katılımcılarından gelen katkılarla zenginleştirilerek grup raportörleri tarafından tartışıldı.

Çalıştayda, pandemi sürecinde kadın sağlık çalışanlarının sorunları deneyim aktarımı ile paylaşıldı ve dayanışmanın daha da güçlendirilmesi için yapılacaklar konuşuldu.

Çalışma grupları raporlarının aktarımı şöyle:

1. Grup: Pandemide birinci basamak ve filyasyon çalışmalarında kadın sağlığı ve kadın sağlık çalışanları

Hemşire ve ebelerin yoğun olduğu birinci basamak sağlık hizmetlerinde kadın emeği ön plandadır. Pandeminin yükünü sırtlayan kadın sağlık çalışanlarının pandemi ile birlikte okul, kreş gibi bakım tesislerinin kapanması nedeniyle ücretsiz bakım emeğine ayırdıkları süre uzamıştır. Diğer yandan üreme sağlığı hizmetleri, aşılama çalışmaları tüm bu 'yönetememe' krizinden olumsuz olarak etkilenmiştir. Kriz anında kadın sağlık çalışanları, şiddeti bildirmekten geri durmaktadır. Şiddet olayı meydana geldiğinde kadınlar öncelikle kendilerini suçlama eğilimindedir. Yıldırma ve sindirme politikaları da kadınların yaşadıkları hak ihlallerini bildirmelerinin önünde bir engel teşkil etmektedir.

2. Grup: Pandemi hastanesi ve kamu hastanelerinde kadın sağlığı ve kadın sağlık çalışanları

Sağlık çalışanı kadınlar, sağlıkta kriz yaşanan bu süreçte hem hastane içi sağlıkçılara yönelik şiddetten hem ev içi şiddetten etkilendi. Çocuklarına bakabilmek adına istifa eden kadın sağlık çalışanları oldu. Her ikisi de sağlık

çalışanı olan ebeveynlere eşzamanlı yazılan nöbetler çocuk bakımını daha da zorlaştırdı.

3. Grup: Pandemide özel sağlık merkezlerinde ve iş yeri sağlık birimlerinde kadın sağlığı ve kadın sağlık çalışanları

Pandemide özel merkezlerde haftalık 45 saati aşan çalışma süreleri; özlük hakları ve iş güvenliği olmadan, gelir kaybı düşüncesiyle izin, hastalık erteleme gibi uygulamalarla kadınların çalışma şartları daha da ağırlaşmıştır. Ücretli izin, resmî tatil izinleri, iş güvencesi olmadan, koruyucu ekipman yetersizliği ile kuralsız çalışma alanlarında çalışan kadın sağlık emekçilerinde tükenmişlik belirtileri artmıştır.

İş yeri hekimlerinin OSGB'ye bağlı çalışması, işveren ile OSGB arasında kalma, her gün birçok işyerine ulaşımında zorluklar, işten çıkarma-yeni işe girişler ile çalışanların sirkülasyonun artmasına bağlı güvenlik sorunları artmıştır.

4. Grup: Pandemide kadın ve kadın sağlık çalışanları ruh sağlığı

Yakınlarını korumak amaçlı ve çalışma şartlarının yoğunluğundan dolayı kadınların, evden uzak kaldığı dönemde sevdikleri ile olamama, çocuklarını görememe ve duygusal yalnızlık hali yaşadıkları vurgulandı. Belirsizlik hissini insanlarda yarattığı ruhsal etkiler ve sadece düşünceler üzerinden değil duygular üzerinden paylaşım yapmanın dayanışmayı artıracak bir faktör olduğu üzerinde duruldu.

5. Grup: Pandemi ve kadına şiddet, cinsel taciz, ifşa

Pandemi ile birlikte kısmi kapanmalar, evde kal çağrıları ile kadınlar daha çok işsizlik, yoksulluk şartlarına zorlanırken şiddet çok boyutlu olarak artmış, kadınlar aynı zamanda şiddetin faileri ile evde baş başa bırakılmıştır. İstanbul Sözleşmesi gibi kadınların mücadeleyle elde ettikleri kazanımlar kaldırılmak istenmektedir. Pandemi ile mücadelede ön saflarda yer alan kadın sağlıkçılar işyerlerinde şiddete daha fazla maruz kalmıştır.

Tüm baskı politikalarına otoriter dayatmalara karşın kadınlar gerek sosyal medya gerekse alanlarda eylemlilikler ile seslerini yükselterek direnmeye devam etmektedir.

6.Grup: Pandemide kadın asistan hekimler ve kadın tıp öğrencileri

Asistan ve öğrenci kadın olmaktan kaynaklı cinsiyet eşitsizliğinin üstüne yaş ve statü eşitsizliğinin eklenmesi, iş yükünün asistan ve intern hekimlere yüklenmesi bu gurubun artan şiddete maruz kalmasına neden olmuştur. Pandemi alanlarında en çok çalıştırılan, filyasyonda, çalışma ortamlarında kadın asistan hekimlerin ve kadın tıp öğrencilerinin güvensiz alanların zorluklarına maruz kaldığı vurgulanmıştır.

Tıp eğitiminin uzaktan yapılması sonrası failin olduğu evlere dönmek zorunda kalan, barınma hakları elinden alınan, kendi gelirini elde etme imkânları kaybolan, bursları kesilen, işyerleri kapatılan LGBTİ+ ve kadın hekimler ailelere bağımlı kılınmıştır.

Atölye raporlarının sunumu sonrası çalıştayın forum kısmında katılımcıların katkıları, önerileri ve sorularıyla çalıştay zenginleştirildi.

Tüm tartışma gruplarındaki tartışmalarda ve forumdaki önerilerde; önümüzdeki süreçte sağlık çalışanı kadınlar için şiddete karşı dayanışma ağları ve cinsel tacizle mücadele hareket planları oluşturmak fikri öne çıktı. Tüm yerellerden ve sağlık alanında çalışan farklı meslek gruplarından birçok sağlık çalışanı kadının katıldığı çevrimiçi iki günlük çalıştay süreci sonrası, birçok çözüm önerileri önümüze büyük işler koymuştur.

Bu işlerin özünde ise dayanışmayı büyütme yatıyor.

Kapanış konuşmasını TTB Kadın Kolu yürütmesinden Mübeccel İlhan gerçekleştirdi.

İlhan:

“Gelin!

Bugün günlerden Mirabel olsun,

Gülistan’ın doğum günü,

Özgecan Aslan’ın mezuniyeti,

Hande Kader’in onur yürüyüşü,

Nadire Kadirova’nın memleketine döndüğü gün olsun!

Annesinin yerini söylemediği için babası tarafından öldürülen yeni mezun meslektaşımız Gülnur Yılmaz’ın işe başladığı gün olsun!

Bizim cesaretimiz azmimiz tüm kadınlara HAYAT olsun”

Duygu ve dayanışma dolu çağrısıyla çalıştay sonlandı.

Herkesin eve kapatıldığı, sokakların taleplerimize yasaklandığı gün dışardan gelen tek ses:

“Yaşamdan,
İstanbul Sözleşmesinden Vazgeçmiyoruz.”

TTB KADIN HEKİMLİK VE KADIN SAĞLIĞI KOLU